

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОНСОРЦІУМ»
КЗ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХАРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені Г. С. СКОВОРОДИ

Освіта збереже Україну!

Матеріали І Всеукраїнських Прокопенківських читань

(10 червня 2022 року)

м. Харків

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

АСТАХОВА Катерина – доктор історичних наук, професор, ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»;

БЄЛОВА Людмила – доктор соціологічних наук, професор, директор ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, президент громадської спілки «Харківський університетський консорціум»;

БАШКІР Ольга – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, голова РМУ ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

БЕРЕЖНА Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ГОЛОБОРОДЬКО Костянтин – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ДОВЖЕНКО Тетяна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЛУК'ЯНОВА Лариса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

ПОКРОСВА Любов – кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

ПОНОМАРЬОВА Галина – доктор педагогічних наук, професор, ректор КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»;

ПОНОМАРЬОВА Наталія – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди ;

ЦАПКО Алла – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЧЕРНІКОВА Інна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 6 від 15 червня 2022 року)*

Освіта збереже Україну! : матеріали I Всеукраїнських Прокопенківських читань, Харків, 10 черв. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2022. – 399 с.

У збірнику відображено тези I Всеукраїнських Прокопенківських читань, присвячених ушануванню пам'яті доктора педагогічних наук, професора, академіка Національної академії педагогічних наук України, заслуженого працівника народної освіти України, Почесного громадянина м. Харкова Прокопенка Івана Федоровича. Він містить роздуми і спогади, пов'язані з постаттю великого педагога сучасності, його думками про націєтворчу місію Вчителя, роль педагогічних університетів як унікальних освітньо-виховних і культурно-духовних центрів підготовки вчителів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ Мамотенко А.В., Комісова Т.Є.	211
МАГІСТЕРСЬКА ПІДГОТОВКА МЕНЕДЖЕРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЕЛІТИ Мармаза О. І.	215
ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Масюк О. М., Титаренко Л. І.	221
СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ДО РОЗРОБКИ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ Москаленко В.В.	225
РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ Мірошніченко В. І.	229
СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМІНЬ ШКОЛЯРІВ Носова В.В.	232
ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ Олефіренко Н. В., Андрієвська В. М.	236
СУЧАСНІ МУЗЕЇ І ОСВІТА: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Олефіренко Н.В., Пономарьова В.К.	240
ОСНОВНІ СТРАТЕГІЇ ДОСЯГНЕННЯ ЯКОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ Олійник О.М.	245
ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІКИ Олійник Ю.О., Мельникова О.В.	250
МЕТОДИЧНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ Остапенко А.С.	257
ФОРМУВАННЯ МЕДІАОСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ Остапенко Л.П.	265
ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІЇ ВИЩОЇ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ У ЗВО КНР Пей Чжиюн, Цінъ Шен	269
«СРОДНА ПРАЦЯ» ТА СЕНС ЖИТТЯ ІВАНА ПРОКОПЕНКА Плахтєєва В.І.	272
ПЛАТФОРМА ГУГЛ КЛАС ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА Погорєлова Т.Ю.	275
БІОЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ Пінський О.О., Глуховецька В.В.	280

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

Олефіренко Н. В.

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри інформатики
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна, e-mail: olefirenkonn@gmail.com

Андрієвська В. М.

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформатики
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна, e-mail: andvera80@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6927975>

Цифровізація освітнього простору, орієнтація на здобуття учнівською молоддю освіти за інституційною формою, пріоритетність формування у підростаючого покоління інформаційно-цифрової компетентності безумовно позначається на підготовці майбутніх вчителів інформатики. На часі стає підготовка фахівців нової якості – здатних швидко орієнтуватися в сучасному інформатизованому просторі, приймати нестандартні рішення, вчитися і розвиватися відповідно викликам сьогодення. Актуальним стає перегляд наявної педагогічної парадигми, яка спирається на наративний характер передачі знань й упровадження в підготовку майбутнього вчителя інформатики інноваційних педагогічних технологій, зокрема, технології перевернутого навчання.

Перевернуте навчання (від. англ. *Flipped learning*) – технологія, за якою передбачається, що здобувачі вищої освіти самостійно опановують теоретичний матеріал, планують власний режим щодо ознайомлення з літературою, час і темп навчання відповідно до особистих уподобань. Проте під час аудиторної роботи здійснюється практичне застосування отриманих знань.

Останнім часом технологія перевернутого навчання отримує розповсюдження у закладах освіти, в тому числі закладах загальної середньої освіти через низку причин: вимушене онлайн-навчання з одночасною

необхідністю дотримання вимог до безпечного використання комп'ютера на занятті; значне збільшення інформації, яку потрібно опанувати для якісного навчання; доступність різноманітних дидактичних засобів – відео ресурсів, інструкцій тощо, що можуть бути застосовані для навчання і потребують певного часу для їх опрацювання, якого не вистачає на занятті; необхідність переорієнтації освітнього процесу на економне і цілеспрямоване використання очного часу особистого спілкування викладача і студента/учня; вимога сучасних студентів та учнів поважати їх вільний час. Зазначені причини потребують дослідження і пошук ефективних підходів до реалізації технології перевернутого навчання.

У педагогічних працях [2; 3] виокремлено кілька підходів до реалізації «перевернутого навчання» в освітньому процесі, зокрема, традиційний підхід. Такий підхід передбачає забезпечення доступу здобувачів освіти до теоретичних матеріалів, викладених на певній освітній платформі. Викладач також може пропонувати перелік додаткових джерел – електронних підручників, відеоматеріалів. При такому підході здобувачі самостійно ознайомлюються з теорією, а в процесі аудиторної роботи здійснюється обговорення вивченого матеріалу, розв'язання практичних завдань, роз'яснення складних моментів тощо.

Другий підхід, названий «продуктивним», передбачає самостійний пошук і відбір навчального матеріалу студентом/учнем відповідно до плану заняття. Здобувачі освіти здійснюють пошук інформації на задану раніше тематику, а також самостійну підготовку дидактичних матеріалів до теми – опорних конспектів, інфографіки, презентацій, відеоматеріалів тощо. Такий підхід є зручним у підготовці майбутніх учителів інформатики, оскільки збільшення кількості інформації та її систематичне оновлення потребує кропіткої роботи студента над інформацією, що відповідає поточному моменту розвитку інформаційних технологій. Створення подібних дидактичних матеріалів сприятиме також накопиченню їх для майбутньої професійної педагогічної діяльності і формуванню власного портфоліо.

В процесі «продуктивного перевернутого навчання» важливою також є аудиторна робота з викладачем, де стає можливим організація дискусії, круглих столів, отримання практичних порад, консультаційної допомоги, уточнення незрозумілих моментів.

Слід зазначити, що реалізація технології перевернутого навчання на даний час не є звичною для майбутніх учителів інформатики і супроводжується певними труднощами. Зокрема, зазначена технологія потребує високої самоорганізації студентів, їх умотивованості до отримання найкращого результату, готовності до самостійного опрацювання нового матеріалу, сформованості низки інформаційно-цифрових умінь, а також «м'яких» навичок – підтримувати дискусію, висловлювати й аргументувати точку зору, критично оцінювати знайдену інформацію, оцінювати джерело інформації тощо.

Отже, у сучасному освітньому процесі підготовки майбутніх учителів інформатики представляється доцільними застосування обох підходів до технології перевернутого навчання – як традиційного, так і продуктивного, що залежить від умотивованості майбутніх учителів, сформованості інформаційно-цифрових умінь, м'яких навичок та готовності до самостійної активної освітньої діяльності.

Література:

1. Кухаренко В. Інфографіка. Перевернуте навчання. URL: <https://pl.pinterest.com/pin/14003448816949898/>
2. Рябуха Т., Гостіщева Н., Куликова А., Харченко І. «Перевернуте навчання» як інноваційна технологія викладання іноземних мов у вищій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020 р., № 72, Т. 2., С.100-106.
3. Ковтун О., Крикун В. Методологія застосування технології перевернутого

навчання (Flipped Learning) у процесі підготовки майбутніх учителів іноземної мови. *Open Educational E-Environment of Modern University*. 2019. Special Edition. С. 153–160